

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรในโครงการทดลองพื้นที่สุขภาพป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑,๕๖๐ ครัวเรือน รวม ๒๐ หมู่บ้าน โดยได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้จำนวน ๓๑๒ ตัวอย่าง หรือ ร้อยละ ๒๐ ของประชากรครัวเรือนทั้งหมดในโครงการ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธี Random Sampling จากรายชื่อผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน แต่เนื่องจากมีการคิดแบบสอบถามที่ไม่ครบสมบูรณ์ออก ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน ๒๗๗ ตัวอย่าง ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ ๑๔ ของประชากรทั้งหมด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ได้กำหนดพื้นที่ที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง คือ พื้นที่ในโครงการทดลองพื้นที่สุขภาพป่าเขาภูหลวง ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุม ๒ อำเภอ คือ อ.ปากช่อง และ อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา มีจำนวน ๒๐ หมู่บ้าน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบสอบถามที่สร้างไว้แล้ว (structured questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ ตามวิธีที่เรียกว่า Standardized Interview โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual Interview) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ กับกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านใกล้ ๆ เขตพื้นที่โครงการแต่มิได้อยู่ในโครงการ เพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นทั้งคำถามเปิดและคำถามปิด โดยแบ่งออกเป็น

๔ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก สถานภาพการสมรส
- ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสารของเกษตรกรในโครงการฯ
- ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้หลักการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัยและทัศนคติต่อบุคคลากรสังคม
- ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับความทันสมัย อันประกอบไปด้วย
- ๔.๑ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation)
- ๔.๒ การปลีกตัวออกจากสังคม (Alienation)
- ๔.๓ การเข้าใจบทบาทของผู้อื่น (Empathy)

เกณฑ์การให้คะแนน

๑. ในการวัดตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสาร ได้ใช้วิธีการประเมินค่า โดยพิจารณาจากระดับความถี่ในการเปิดรับสาร อันได้แก่ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ แล้วให้คะแนนดังต่อไปนี้

ไม่ฟัง	มีคะแนนเท่ากับ	๐
นาน ๆ ครั้ง	"	๑
อาทิตย์ละ ๑-๒ ครั้ง	"	๒
อาทิตย์ละ ๓-๕ ครั้ง	"	๓
อาทิตย์ละ ๖-๗ ครั้ง	"	๔

ส่วนในเรื่องของการติดต่อกับสังคมภายนอก (Cosmopolitaness) ได้แก่ การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนบ้าน การเดินทางออกนอกหมู่บ้าน การพบปะพูดคุยกับคนต่างถิ่น ในระยะเวลา ๓ เดือนที่ผ่านมา ให้คะแนนดังต่อไปนี้

ไม่เคย	มีคะแนนเท่ากับ	๐
๑-๒ ครั้ง	"	๑
๓-๔ ครั้ง	"	๒
๕ ครั้งขึ้นไป	"	๓

๒. ในการให้คะแนนตัวแปรลักษณะความทันสมัย ได้ใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเฮิร์แมนส์ (Hermans)^๑ และของ David C. McClelland^๒ ประกอบเข้าด้วยกัน ส่วนในเรื่องการวัดการเข้าใจบทบาทของผู้อื่น และการปลีกตัวออกจากสังคม โดยใช้แบบสอบถามเป็นรายชื่อ โดยให้ผู้ตอบแสดงระดับความคิดเห็นเป็น ๔ ระดับ กล่าวคือ คะแนนของข้อความแต่ละเรื่องจะแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ ข้อความที่เป็นทางบวก (Positive) และข้อความที่เป็นทางลบ (Negative) ข้อความที่เป็นทางบวกหมายถึง ข้อความที่สนับสนุนความทันสมัยของบุคคล ส่วนข้อความที่เป็นทางลบหมายถึงข้อความที่ไม่สนับสนุนความทันสมัยของบุคคล

ตัวอย่างการให้คะแนนข้อความ

	<u>ข้อความที่เป็นทางบวก</u>	<u>ข้อความที่เป็นทางลบ</u>
เห็นด้วย	๔	๒
เห็นด้วยบ้าง	๓	๓
ไม่เห็นด้วย	๒	๔
ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ	๑	๑

^๑ Hubert J.M. Hermans, "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," The Journal of Applied Psychology 54 (4), pp. 353-363.

^๒ Mc. Clelland, The Achieving Society (New York : The Free Press, 1967), pp. 496-497.

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ก) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- ด้านประชากร ได้แก่ อายุ การศึกษา
- ด้านพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอก

ข) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- ความทันสมัย อันได้แก่
 - แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - การปลีกตัวออกจากสังคม
 - การเข้าใจบทบาทของผู้อื่น
- ความรู้หลักการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัยและทัศนคติต่อบุคคลากรสังคม
 - ระดับการสาธารณสุขและสุขภาพอนามัย
 - ระดับความรู้หลักอนามัยแม่และเด็ก
 - ระดับเจตคติต่อการคุมกำเนิด
 - ระดับความคิดเห็นที่มีต่อเจ้าหน้าที่ทางราชการ
 - ระดับสัมพันธภาพทางสังคม

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดก่อนที่จะออกแบบสอบถามจริง ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Try out) ก่อนกับเกษตรกรในหมู่บ้านระเริงบอนจำนวน ๓๐ ราย ทำให้ทราบข้อบกพร่องของคำถามบางข้อ และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขจนสามารถใช้ได้ตรงตามต้องการ ซึ่งในส่วนของแบบสอบถามตอนที่ ๔ นั้น ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๘๐๓๗๖

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้เก็บข้อมูลอีก ๔ คน เป็นนิสิตชั้นปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ ๗ คน และนิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ ๒ คน ได้ออกไปเก็บ และสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ซึ่งใช้เวลา ๑ สัปดาห์ โดยออกไปสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลขณะที่ออกไปเยี่ยมบ้านของเกษตรกรเป้าหมายทุกวัน วันละ ๔-๖ ชั่วโมง

กรรมวิธีทางข้อมูล

๑. เมื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลเหล่านั้นมาแจกแจงออกเป็นหมวดหมู่
๒. แปลงข้อมูลในแบบสอบถามเป็นรหัส
๓. นำข้อมูลที่เข้ารหัส และจัดเป็นหมวดหมู่แล้วเก็บบันทึกลงในม้วนเทป
๔. ส่งข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ
๕. ตีความข้อมูลที่เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ออกมาแล้ว เพื่อจัดทำรายงานและสรุปผลการวิเคราะห์นั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. แบบเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด คือ ตอนที่ ๑, ตอนที่ ๒, ตอนที่ ๓ และตอนที่ ๔ โดยคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{X}{N} \times 100$$

โดยที่ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนประชากรที่ตอบปัญหาตามที่ตนต้องการ

N = จำนวนประชากรของกลุ่มนั้น

๒. การทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับสาร
ความทันสมัย กับความรู้หลักการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัย
และทัศนคติต่อบุคคลากรสังคม โดย Pearson Product
Moment Correlation

สมมุติฐานที่ ๒ ปัจจัยการเปิดรับสารปัจจัยความทันสมัย สามารถอธิบาย
ความรู้หลักการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัยและทัศนคติต่อบุคคลากร
สังคมได้มากที่สุด โดย Multiple Regression

ขั้นตอนในการดำเนินการ

๑. ด้านเวลา ใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัยนี้ประมาณ ๔ เดือน แบ่งช่วง
ระยะเวลาดำเนินการออก ดังนี้

ระยะที่ ๑	วางโครงการ พิจารณากำหนดปัญหา ขอบเขตการวิจัย นิยาม- ศัพท์ สมมุติฐาน ข้อตกลงเบื้องต้น ผลที่คาดว่าจะได้รับและ ศึกษาทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเวลา	๔ สัปดาห์
ระยะที่ ๒	ออกสำรวจภาคสนาม	๒ สัปดาห์
ระยะที่ ๓	กำหนดรูปแบบการวิจัย สร้างเครื่องมือที่จะ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔ สัปดาห์
ระยะที่ ๔	ออกแบบสอบถามนำไปทดสอบถาม	๒ สัปดาห์
ระยะที่ ๕	รวบรวมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	๓ สัปดาห์
ระยะที่ ๖	วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย	๗ สัปดาห์
ระยะที่ ๗	สรุปผลและรายงานผลการวิจัย	๔ สัปดาห์
	รวมระยะเวลาทั้งสิ้น	๓๐ สัปดาห์

๒. ด้านกำลังคน

ผู้วิจัย	๑ คน
ผู้ช่วยผู้วิจัย	๑ คน
พนักงานเก็บข้อมูล	<u>๘</u> คน
รวม	<u>๑๐</u> คน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย